

**Resultaatmeting
AKK Co-innovatie-programma
'Duurzame Agro Food Ketens'**

Monitoringsronde 2002

Wissenraet & Van Spaendonck

Advies en Projecten

29 april 2003

AKK.RAP.DAF.rapportage 2002

Inhoudsopgave

1. Inleiding	6
2. Vraagstelling, methode en respons	8
3. Resultaten op de hoofddoelstellingen.....	10
3.1 Ketensamenwerking.....	10
3.2 Economische impact.....	13
3.3 Wetenschappelijk impact.....	16
3.4 Projectorganisatie.....	18
4. Conclusies en aanbevelingen	19
4.1 Conclusies.....	19
4.2 Aanbevelingen	20
Bijlage 1 Aanvulling op hoofdstuk 3.....	21
Bijlage 2 Projectorganisatie.....	27
Bijlage 3 Enquêteformulier bedrijven en kennisinstellingen	28

Samenvatting

In 2001 heeft Stichting Agro Keten Kennis (AKK) opdracht gekregen van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) om het co-innovatie kaderprogramma 'Duurzame Agro Food Ketens' uit te voeren. Het Ministerie van Verkeer en Waterstaat verleent een financiële bijdrage voor het thema Transportbesparing. Doel van dit programma is het stimuleren van duurzame ontwikkeling in agro food ketens en van de kennisontwikkeling die daarbij nodig is.

Het onderliggende rapport doet verslag van de eerste monitoringsronde. Onderzocht is in hoeverre de ondernomen activiteiten een bijdrage leveren aan het realiseren van de doelstellingen van het co-innovatieprogramma.

In het co-innovatie programma zoeken bedrijfsleven en kennisinstellingen zelf naar een passende en praktische invulling van duurzaamheid. Bedrijven kiezen naar verwachting voor een hanteerbare en thematische benadering teneinde duurzaamheid stapsgewijs vorm en inhoud te geven. De inhoudelijke thema's binnen het kaderprogramma zijn:

- Transportbesparing
- Energiebesparing
- Nevenstromen

Het programma kent ook nog drie meer overkoepelende thema's:

- Operationaliseren
- Communiceren
- Internationalisering

De monitoring is uitgevoerd door het schriftelijk enquêteren van alle deelnemers aan de in november 2002 lopende projecten: 45 bedrijven en 19 kennisinstellingen. De respons was 31% van de bedrijven en 47% van de kennisinstellingen. De meeste projecten zijn recent tot uitvoering gekomen en daardoor kunnen er nog geen kwantitatieve conclusies worden getrokken. Als echter gekeken wordt naar de resultaten, kunnen, met de nodige voorzichtigheid, de volgende uitspraken worden gedaan:

- Duidelijk is dat de bedrijven en de kennisinstellingen de samenwerking over het algemeen als voldoende tot goed waarderen. De samenwerking met de kennisinstellingen is volgens de bedrijven soms onvoldoende.

- Vrijwel alle bedrijven en instellingen willen de samenwerking in de toekomst voortzetten. In een aantal gevallen zijn er zelfs al plannen voor concrete vervolgprijekten. Dit is een signaal dat de samenwerking verankert raakt.
- De verwachting van bedrijven over de economische aspecten zijn positief. Wat betreft de kwantitatieve effecten (omzet, houdbaarheid) verwacht men positieve effecten. Enkele bedrijven verwachten geen positieve effecten voor wat betreft de kosten. Op de kwalitatieve effecten (samenwerking, innovatie, klanttevredenheid, kwaliteit) verwachten vrijwel alle bedrijven verbetering of sterke verbetering in de toekomst.
- De kennisinstellingen verwachten de meeste positieve effecten op het gebied van wetenschappelijke erkenning, toetreding op nieuwe vakgebied, inzichten in de praktijk en nieuwe publicaties.
- Over het algemeen is men tevreden over de begeleiding die men krijgt vanuit AKK.

Er zijn op basis van deze eerste monitoring geen concrete aanbevelingen te doen. Wel is het belangrijk dat de respons in de gaten gehouden wordt. Deze was in deze eerste ronde goed. Het is van belang dat deze goed blijft, om betrouwbare uitspraken te kunnen doen. Daarnaast valt het te overwegen om de enquête te koppelen aan de duurzaamheidschecklist die wordt ingezet om de resultaten van de projecten inzichtelijk te maken.

1. Inleiding

In 2001 heeft Stichting Agro Keten Kennis (AKK) opdracht gekregen van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) om het co-innovatie kaderprogramma 'Duurzame Agro Food Ketens' uit te voeren. Het Ministerie van Verkeer en Waterstaat verleent een financiële bijdrage voor het thema Transportbesparing. Doel van dit programma is het stimuleren van duurzame ontwikkeling in agro food ketens en van de kennisontwikkeling die daarbij nodig is.

De visie die aan dit programma ten grondslag ligt is dat wanneer de Nederlandse agro food ketens de 'Licence to produce' en 'Licence to deliver' ook op lange termijn willen behouden, het ontwikkelen van duurzame, internationaal concurrerende agro food ketens de uitdaging is. Dit betekent een integrale benadering van zowel economische, ecologische als sociaal-maatschappelijke aspecten van productie- en distributieprocessen in de ketens. Inspelen op de groeiende behoefte aan duurzame producten en aan transparantie in de ketens biedt deze ontwikkeling volop kansen. (bron: Jaarverslag AKK 2001)

In het co-innovatie programma zoeken bedrijfsleven en kennisinstellingen zelf naar een passende en praktische invulling van duurzaamheid. Bedrijven zullen in projecten kiezen voor een hanteerbare en thematische benadering teneinde duurzaamheid stapsgewijs vorm en inhoud te geven. De inhoudelijke thema's binnen het kaderprogramma zijn:

- Transportbesparing
- Energiebesparing
- Nevenstromen

Het programma kent ook nog drie meer overkoepelende thema's:

- Operationaliseren
- Communiceren
- Internationalisering

In deze rapportage wordt verslag gedaan van de monitoring van het kaderprogramma Duurzame Agro Food ketens.

In hoofdstuk 2 worden de vraagstelling en de gebruikte methode toegelicht en komt de respons aan bod.

In hoofdstuk 3 worden de resultaten op de hoofddoelstellingen van het co-innovatieprogramma gepresenteerd en worden de begeleiding van het project en de verbeterpunten besproken. Daarna worden in hoofdstuk 4 de conclusies getrokken en daar waar mogelijk enkele aanbevelingen gedaan.

In de bijlagen vindt u naast een aanvulling op hoofdstuk 3 met overige resultaten tevens de verstuurde enquêtes.

2. Vraagstelling, methode en respons

Het doel van de monitoring is onderzoeken wat de reeds bereikte resultaten zijn binnen het programma en wat de verwachtingen zijn van de te bereiken resultaten in de toekomst bij de deelnemende bedrijven en kennisinstellingen.

Het onderzoek richt zich op de volgende aspecten:

- Ketensamenwerking. Dit is opgesplitst in de volgende subaspecten:
 - samenwerking met bedrijven
 - samenwerking met kennisinstellingen/onderzoeksinstituten
 - kennisverspreiding
 - synergie en samenhang
 - verankering
- Economische impact. Hierbij wordt gekeken naar de geconstateerde effecten en naar de te verwachten effecten:
 - op algemene thema's
 - op onderwerpen m.b.t. 'Profit'
 - op onderwerpen m.b.t. 'People'
 - op onderwerpen m.b.t. 'Planet'
- Wetenschappelijke impact. Hierbij wordt gekeken naar de geconstateerde effecten en naar de te verwachten effecten op wetenschappelijk vlak.

Het onderzoek heeft géén gegevens meegenomen die zijn verkregen via de 'Duurzaamheidschecklist' die AKK bij de start en aan het einde van een project aan de deelnemers voorlegt ter onderbouwing van de bijdrage van het project aan duurzaamheid.

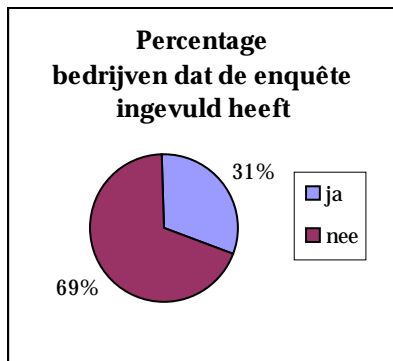
Op verzoek van AKK is de schriftelijke enquête gebruikt als methode om de resultaten van het programma te meten. Zowel voor de deelnemende bedrijven als voor de betrokken kennisinstellingen is door AKK een vragenlijst opgesteld. Deze vragenlijsten zijn grotendeels gelijk aan de vragenlijsten die voor de andere twee programma's, te weten 'Toegevoegde waarde varkensvleesketen' en 'Professionalisering van de biologische afzetketen' worden gebruikt.

De vragenlijsten zijn in december 2002 verzonden naar 45 bedrijven en 19 kennisinstellingen of onderzoeksinstituten die deelnemen in één van de projecten. Indien kennisinstellingen deelnamen in meerdere projecten, dan hebben ze voor elk van de projecten een enquête ontvangen.

Uiteindelijk hebben 14 bedrijven en 9 kennisinstellingen de enquête geretourneerd. Dat betekent dat 31% van de bedrijven en 47% van de kennisinstellingen hebben meegewerkt. Zie de figuren 1 en 2.

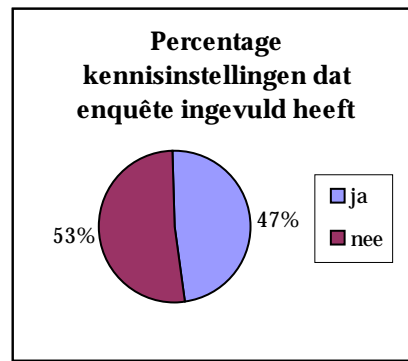
De respons van de deelnemers aan dit programma is goed. Aangetekend moet worden dat het programma pas recent gestart is en dat de meeste projecten pas net in uitvoering zijn. De resultaten in deze monitoring zijn dan ook voornamelijk kwalitatief.

Kwantitatieve conclusies moeten met de nodige voorzichtigheid worden getrokken.

Figuur 1

n=45

Figuur 2

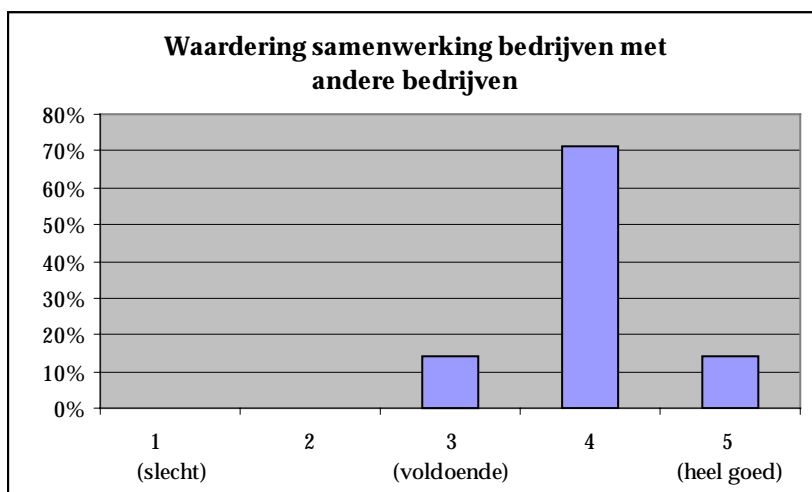
n=19

3. Resultaten op de hoofddoelstellingen

3.1 Ketensamenwerking

Samenwerking

Het aantal bedrijven waarmee bedrijven in het project samenwerken varieert van 1 tot 7. Daar waar er maar met één bedrijf wordt samengewerkt, betreft het een voorfase van een project. In de goedgekeurde projecten wordt met tenminste drie schakels in de keten samengewerkt. Gemiddeld wordt met 5,36 bedrijven samengewerkt waarvan in 61% van de gevallen de samenwerking nieuw is. Zoals te zien in figuur 3 wordt deze samenwerking positief gewaardeerd.

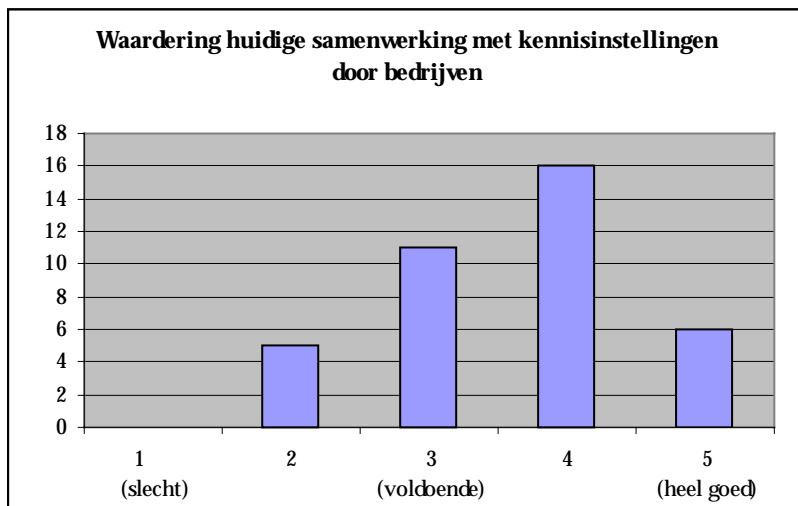

Figuur 3

n=14

Zoals blijkt uit figuur 3 geeft geen enkel bedrijf een onvoldoende voor de samenwerking. In 71% van de gevallen is de samenwerking goed en 14% van de gevallen zelfs zeer goed. In de bijlage is figuur 10 opgenomen waarin de waardering per onderdeel is weergegeven.

De bedrijven werken gemiddeld met 2,64 kennisinstellingen samen. In 43% van de gevallen is deze samenwerking nieuw. De samenwerking tussen bedrijven en kennisinstellingen wordt meer verschillend gewaardeerd. Zie onderstaande figuur. In de bijlage is figuur 13 opgenomen waarin de waardering per onderdeel te zien is.

Figuur 4

n=13

Vanuit de kennisinstellingen gezien wordt gemiddeld met 4 bedrijven samengewerkt en met 1,89 kennisinstellingen. De samenwerking met bedrijven is in 68% van de gevallen nieuw en met kennisinstellingen in 18% van de gevallen.

De waardering van de samenwerking met collega-kennisinstellingen is ruim voldoende. Samenwerking met bedrijven wordt door 78% van de kennisinstellingen als goed omschreven. Zie bijlage figuur 14.

Het lijkt vreemd dat het aantal bedrijven waarmee kennisinstellingen samenwerken niet aansluit met het aantal kennisinstellingen waarmee bedrijven samenwerken. Dit heeft echter te maken met de respons. Lang niet alle bedrijven en kennisinstellingen hebben de enquête geretourneerd en derhalve is het mogelijk dat de genoemde cijfers niet op elkaar aansluiten.

Toekomstige samenwerking

Op de vraag of bedrijven en instellingen ook in de toekomst met de kennisinstellingen zouden willen samenwerken antwoordt 93% van de bedrijven en 100% van de kennisinstellingen dat zij dat willen.

Voor de bedrijven en kennisinstellingen is het dan wel van belang dat er subsidie beschikbaar is en dat het voordeel voor het bedrijf/kennisinstelling duidelijk moet zijn. Voor kennisinstellingen komt daar nog de voorwaarde bij, dat ook andere bedrijven in de keten betrokken moeten zijn. De andere genoemde voorwaarden zijn van minder belang (zie de bijlage voor het overzicht van de waardering van voorwaarden).

Kennisverspreiding

De verspreiding van opgedane kennis is, aangezien het programma en de projecten pas recent zijn gestart, pas mondjesmaat op gang gekomen. Zie hiervoor de figuren 17 t/m 21 in bijlage 1. Hierover is in de volgende monitoringsronden meer te zeggen.

Synergie en samenhang

Op dit moment zijn er zowel bij bedrijven als bij kennisinstellingen (nog) weinig relaties of initiatieven met andere AKK-projecten.

63% van de bedrijven en 38% van de kennisinstellingen heeft, buiten de programma's van AKK om, relaties met andere initiatieven die in de sector zijn genomen. Dit gaat om projecten van retailers, van het Ministerie en van anderen.

Verankering

Voor het onderdeel verankering is onderzocht of bedrijven en kennisinstellingen de ketensamenwerking in de toekomst willen voortzetten.

Voor de kennisinstellingen geldt dat door het project nieuwe relaties zijn ontstaan tussen kennisinstellingen. Dit heeft bij 2 van de 9 instellingen de bereidheid tot samenwerking groter gemaakt. Voor de overigen heeft het niets veranderd.

Bij de bedrijven is bij 64% de bereidheid tot samenwerking vergroot.

Het is voor de bedrijven en de instellingen nog te vroeg om uitspraken te kunnen doen over investeringsbereidheid en intentie om de samenwerking met bedrijven voort te zetten.

Van de kennisinstellingen geeft 67% aan plannen te hebben voor vervolgprojecten binnen AKK-programma's. De belangrijkste randvoorwaarden waaraan dan voldaan moet worden zijn:

- concrete doelstellingen;
- heldere doelen en resultaatverwachtingen;
- goede fasering van het project.

De waardering van de overige voorwaarden vindt u in figuur 23 van bijlage 1.

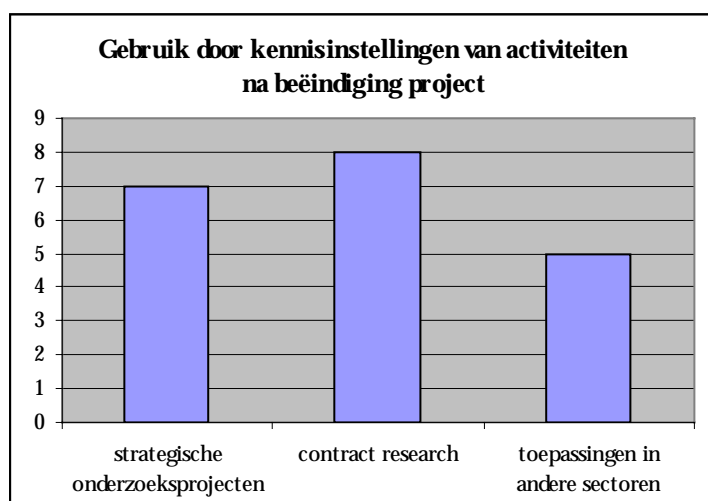
Van de bedrijven vindt 50% het nog te vroeg om over vervolgprojecten uitspraken te doen, 36% heeft echter wel plannen voor vervolg. De belangrijkste randvoorwaarden voor de bedrijven zijn, net als bij de kennisinstellingen:

- concrete doelstellingen;

- heldere doelen en resultaatverwachtingen;
- goede fasering van het project.

Zie ook figuur 22 in bijlage 1 voor de complete lijst met voorwaarden.

Bijna alle kennisinstellingen (78%) passen de verkregen kennis nu al buiten het project toe. Daarnaast verwachten ze de via het project verkregen kennis ook na het project te kunnen gebruiken voor onderzoeksprojecten en contractresearch of voor beiden. Zie figuur 5.

Figuur 5

n=9

3.2 Economische impact

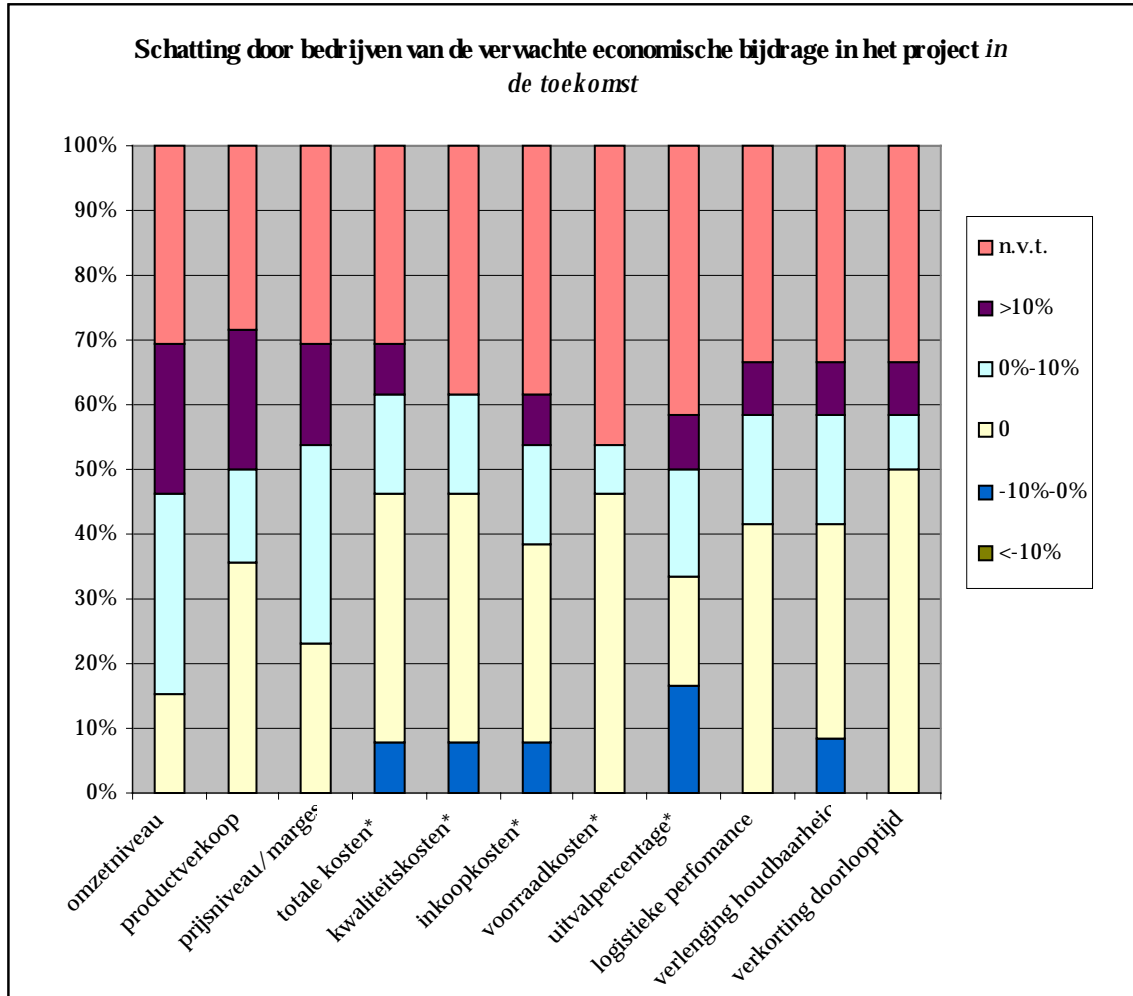
In elke monitoringsronde wordt aan de deelnemende bedrijven gevraagd welke effecten van het project op economisch/organisatorisch gebied zij al hebben geconstateerd en welke zij verwachten in de komende jaren.

In deze eerste monitoring zijn er nog geen uitspraken te doen over geconstateerde effecten. De meeste projecten zijn op het moment van de monitoring pas net gestart met de uitvoering en er zijn nog geen concrete resultaten behaald.

In deze rapportage worden daarom de resultaten gepresenteerd die te maken hebben met de verwachtingen van de deelnemers aan de monitoring.

In de volgende figuur is te zien wat de verwachtingen zijn van de bedrijven. Veel bedrijven verwachten geen effecten op de genoemde aspecten of zeggen dat het niet van toepassing is. Toch zijn er met name positieve effecten te verwachten op omzetsniveau,

productverkoop en prijsniveau. Minder positieve effecten, en volgens sommigen ook negatieve effecten, zijn te verwachten op de totale kosten, de kwaliteitskosten en het uitvalpercentage.

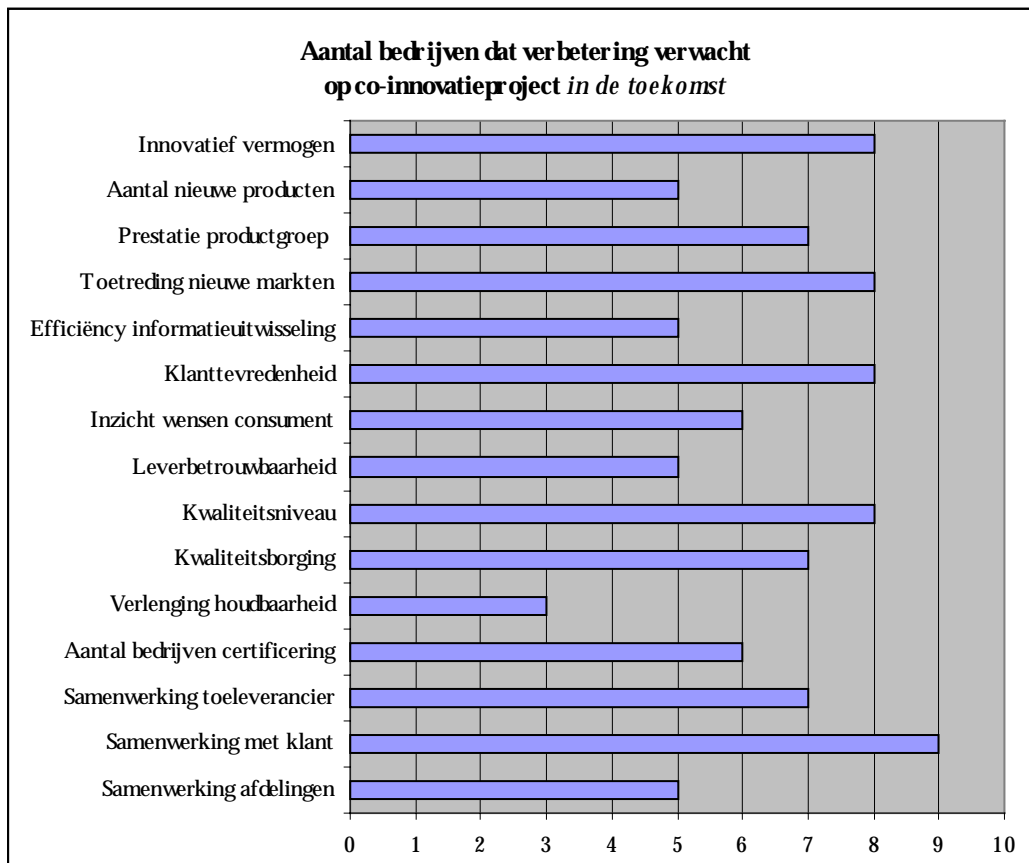
Figuur 6

n=13

* Bij de kosten en het uitvalpercentage kan het als positief worden beschouwd als er een negatieve trend is. Het betekent dat de kosten dalen minder producten als uitval moeten worden beschouwd. Onduidelijk is Dit ook werkelijk de verwachting is, of dat de respondenten de vraag juist geïnterpreteerd hebben.

Gevraagd naar de effecten op een aantal kwalitatieve onderwerpen is het zeer opvallend dat geen enkel bedrijf op een van de onderwerpen een klein of groter negatief effect verwacht! De enige uitzondering is een bedrijf dat denkt dat er een gering negatief effect zal zijn op de verlenging houdbaarheid. De meeste bedrijven verwachten verbetering of sterke verbetering op de onderwerpen innovatief vermogen, toetreding nieuwe markten, klantentevredenheid, kwaliteitsniveau en samenwerking met de klant.

En ook op de andere aspecten verwacht ongeveer een kwart van de bedrijven verbetering. In de onderstaande figuur is aangegeven hoeveel bedrijven op de verschillende aspecten verbetering of sterke verbetering verwachten.

Figuur 7

n=13

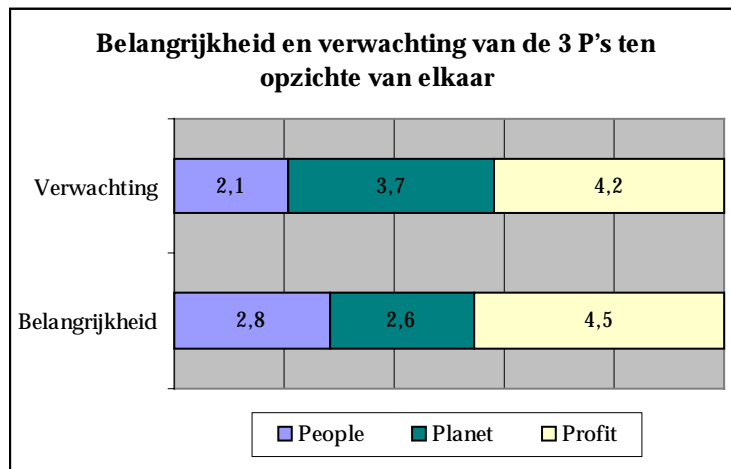
In een volgende monitoringronde zal blijken of deze verbetering ook snel zichtbaar wordt voor de bedrijven.

Bij het onderdeel duurzaamheid zijn steeds 3 onderwerpen van belang die kortweg worden weergegeven met 3 woorden; People, Planet, Profit.

Met People worden de sociale aspecten aangeduid. Met Planet wordt bedoeld op de ecologische of milieu-effecten. En met Profit worden de economische effecten aangegeven. Bij duurzaamheid is de balans tussen deze 3 onderwerpen van belang.

In de monitoring hebben wij gevraagd hoe belangrijk men de aspecten People, Planet en Profit vindt ten opzichte van elkaar. Verzocht is om 10 punten te verdelen over de 3 P's. Het gemiddelde van de deelnemers vindt u in figuur 8, onderste rij.

Opvallend bij de belangrijkheid is dat bijna alle mogelijke combinaties voorkomen en dat er zelfs een bedrijf is dat de aspecten People en Planet met 0 waardeert en Profit met 10. Daarnaast hebben we gevraagd op welke van de 3 aspecten met het meeste resultaat verwacht in de toekomst. Hieruit blijkt dat men gemiddeld het meeste resultaat verwacht van Profit en het minste van People. Zie figuur 8, bovenste rij. Men verwacht dat de economische resultaten de sociale en ecologische resultaten zullen overstijgen.

Figuur 8

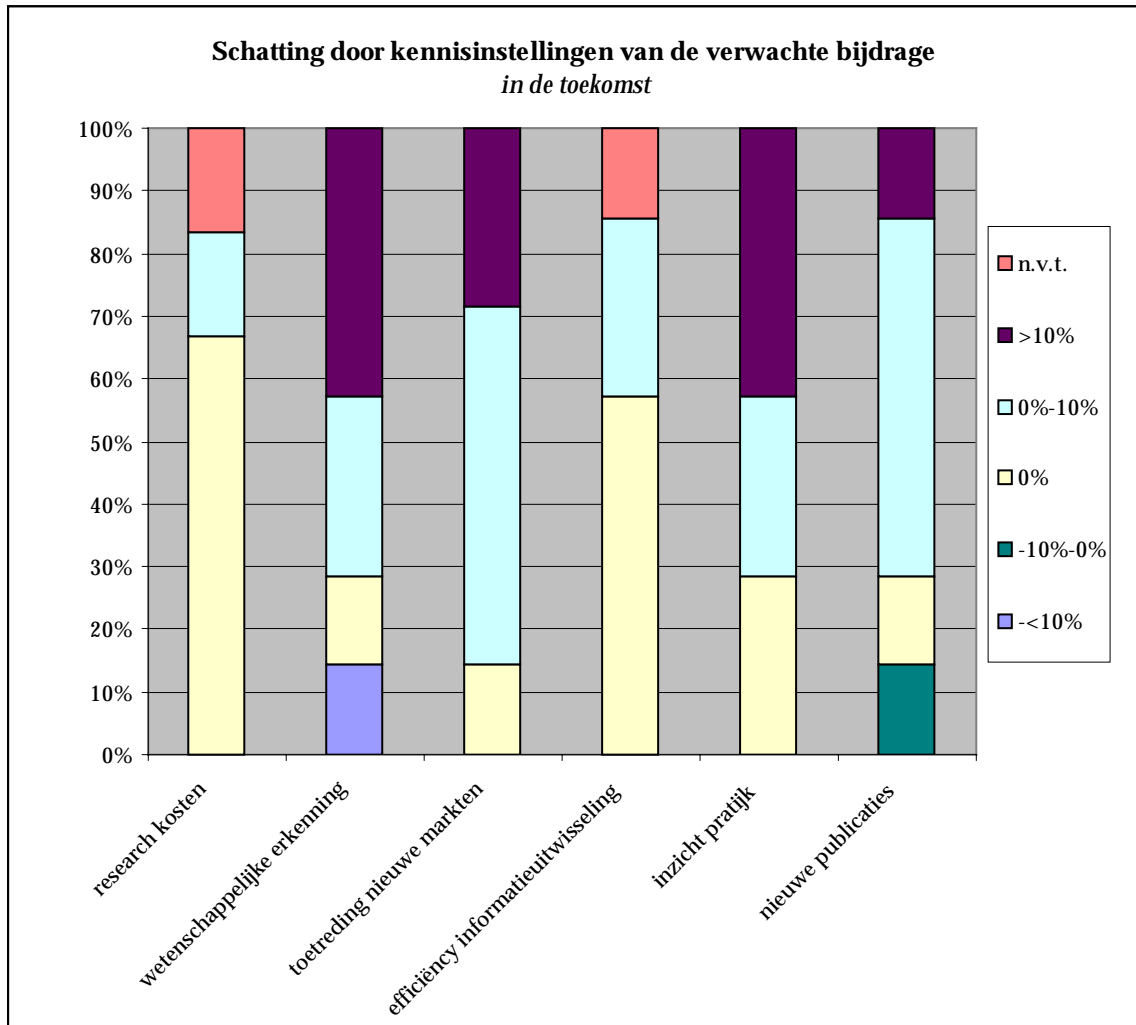
n=11

3.3 Wetenschappelijk impact

In elke monitoringsronde wordt aan de kennisinstellingen gevraagd welke effecten van het project op wetenschappelijk/economische gebied zij al hebben geconstateerd en welke zij verwachten in de komende jaren.

Evenmin als de bedrijven effecten hebben kunnen constateren, hebben de kennisinstellingen dat. Vandaar dat in deze rapportage geen uitspraken worden gedaan over reeds geconstateerde effecten.

Wel is gevraagd naar de verwachting voor de toekomst. De meeste kennisinstellingen verwachten duidelijk effect op de wetenschappelijke erkenning, op de toetreding op nieuwe vakgebieden, op inzicht in de praktijk en op nieuwe publicaties. Men verwacht echter ook dat de researchkosten zullen stijgen, hetgeen geen positief effect is. Onduidelijk is of de ene kennisinstelling die een vermindering van wetenschappelijke erkenning verwacht, dat oprecht vindt, of de vraag niet juist heeft ingevuld. In de volgende figuur is het overzicht van de verwachtingen te zien.

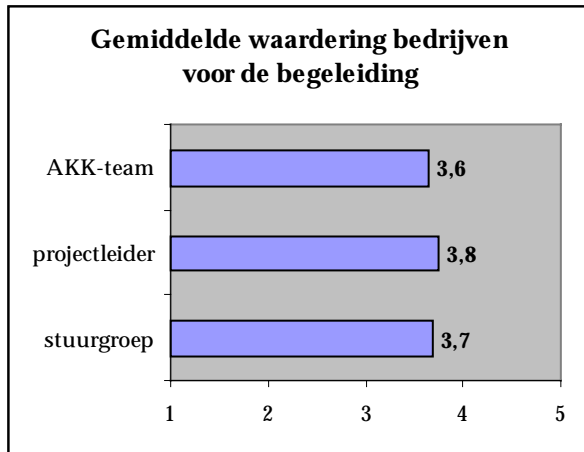

Figuur 9

n=7

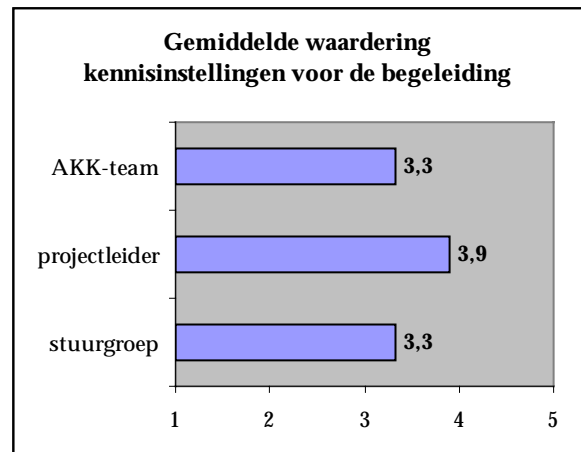
3.4 Projectorganisatie

In de monitoring zijn een paar vragen gesteld over de projectorganisatie rondom het programma. Zowel de bedrijven als de kennisinstellingen zijn redelijk tevreden over de stuurgroep, de projectleider en het AKK-team. De scores liggen steeds tussen 3,3 en 3,9 op een schaal van 1 (slecht) tot 5 (goed).

Figuur 10

n= variabel

Figuur 11

n= variabel

Een aantal antwoorden die werden gegeven op de vraag 'wat sprak u aan in het AKK-project' zijn:

- Praktische samenwerking tussen bedrijfsleven en kennisinstellingen
- Mogelijkheid om te speuren naar knelpunten
- Inzicht krijgen in kansen voor nieuw relevant onderzoek
- Innovatief en baanbrekend
- Mogelijkheid om te leren
- Netwerk
- Ketenaanpak

Een uitgebreider overzicht van de zaken die deelnemers aansprekend vonden en van de genoemde verbeterpunten is te vinden in bijlage 2.

4. Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Op basis van deze eerste monitoringsronde in het programma 'Duurzame Agro Food ketens' is het nog niet mogelijk om veel conclusies te trekken. Het programma is pas kort geleden gestart en de projecten zijn ook pas net begonnen.

Duidelijk is dat de bedrijven en de kennisinstellingen de samenwerking over het algemeen als voldoende tot goed waarderen. De samenwerking met de kennisinstellingen is volgens de bedrijven soms onvoldoende. Vrijwel alle bedrijven en instellingen willen de samenwerking in de toekomst voortzetten. In een aantal gevallen zijn er zelfs al plannen voor concrete vervolgprojecten. Dit is een signaal dat de samenwerking verankert raakt. Bijna 80% van de kennisinstellingen passen de verkregen kennis ook buiten het project toe.

Er zijn nog geen economische en wetenschappelijke effecten meetbaar die het gevolg zijn van het programma. De verwachting van bedrijven over de economische aspecten zijn positief. Wat betreft de kwantitatieve effecten (omzet en houdbaarheid) verwacht men positieve effecten, behalve voor de kosten. Voor wat betreft de kwalitatieve effecten (samenwerking, innovatie, klanttevredenheid, kwaliteit) verwachten vrijwel alle bedrijven verbetering of sterke verbetering in de toekomst. Er is slechts één bedrijf dat een gering negatief effect verwacht op de houdbaarheid.

Opvallend is dat deelnemers zeer verschillend kijken naar de duurzaamheids-pijlers People, Planet, Profit. De meesten vinden het onderdeel 'Profit' belangrijker dan People en Planet. Deze laatsten worden gelijk gewaardeerd.

De kennisinstellingen verwachten de meeste positieve effecten op het gebied van wetenschappelijke erkenning, toetreding op nieuwe vakgebied, inzichten in de praktijk en nieuwe publicaties.

Over het algemeen is men tevreden over de begeleiding die men krijgt vanuit AKK.

4.2 Aanbevelingen

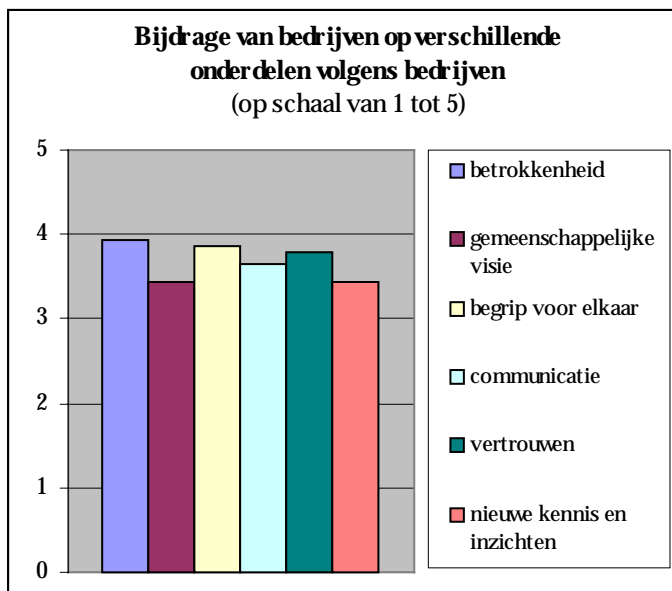
Er zijn op basis van deze eerste monitoring geen concrete aanbevelingen te doen. Wel is het belangrijk dat de respons in de gaten gehouden wordt. Dit was in deze eerste ronde goed. Het is van belang dat deze goed blijft, om betrouwbare uitspraken te kunnen doen. Daarnaast valt het te overwegen om de enquête te koppelen aan de duurzaamheidschecklist die wordt ingezet om de resultaten van de projecten inzichtelijk te maken.

Bijlage 1 Aanvulling op hoofdstuk 3

Ketensamenwerking

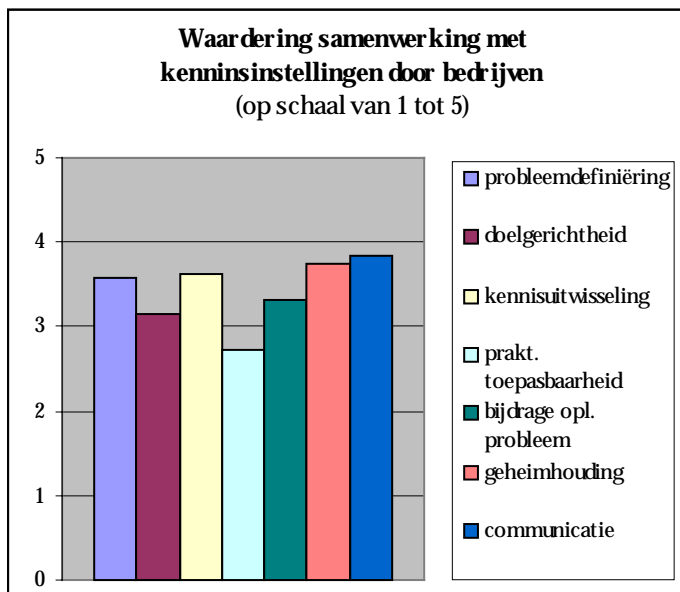
In de onderstaande figuren is aangegeven hoe de bedrijven en kennisinstellingen de bijdrage van elkaar op de verschillende onderdelen waarderen. Tevens zijn de figuren opgenomen die weergeven welke randvoorwaarden men stelt aan eventuele toekomstige samenwerking en vervolgprojecten.

Samenwerking

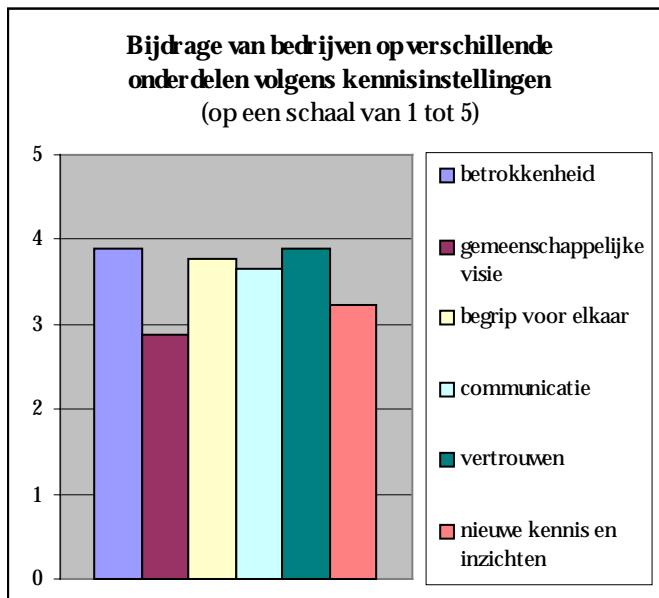
Figuur 12

n=14

Figuur 13

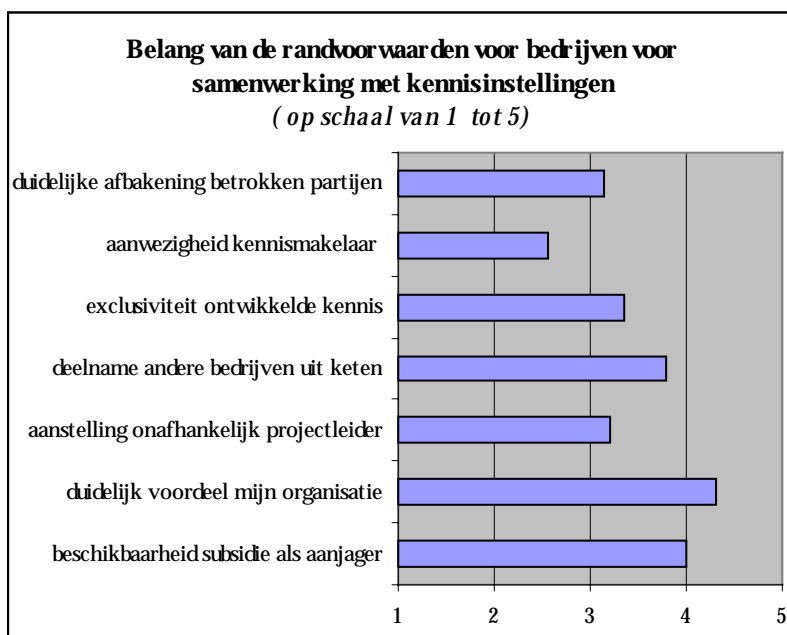
n=14

Figuur 14

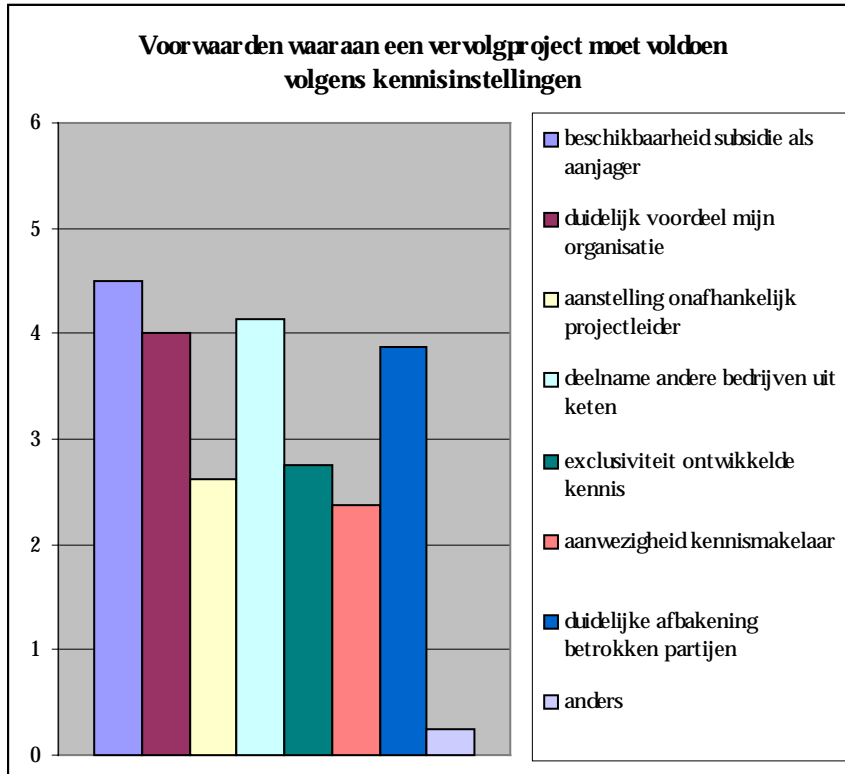
n=9

Randvoorwaarden voor toekomstige samenwerking

Figuur 15

n=14

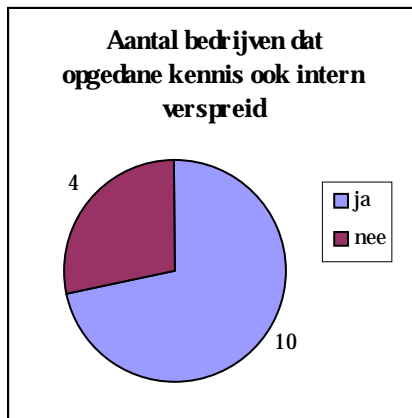

Figuur 16

n=9

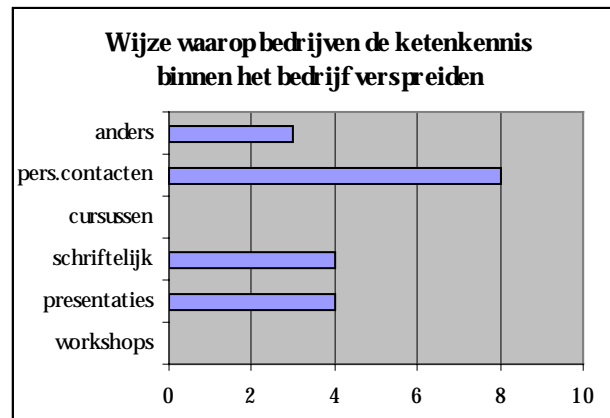
Kennisverspreiding

Hieronder vindt u aanvullende informatie over de activiteiten met het oog op kennisverspreiding die bedrijven en kennisinstellingen hebben uitgevoerd.

Figuur 17

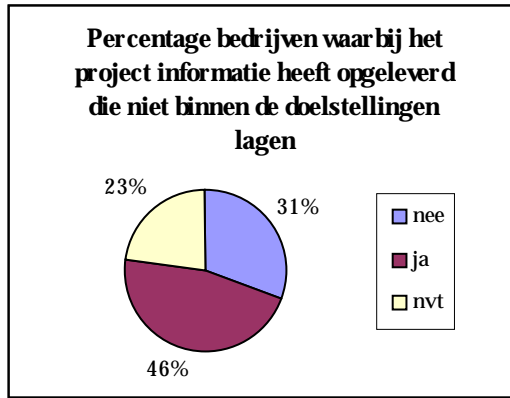
n=14

Figuur 18

n=12

Bij de wijze waarop bedrijven 'anders' de ketenkennis binnen het bedrijf verspreiden werd aangegeven dat dat gebeurde door 'gestructureerd kennismanagement', middels 'artikel intern bedrijfspand' en een bedrijf heeft 'nog geen tastbare resultaten'.

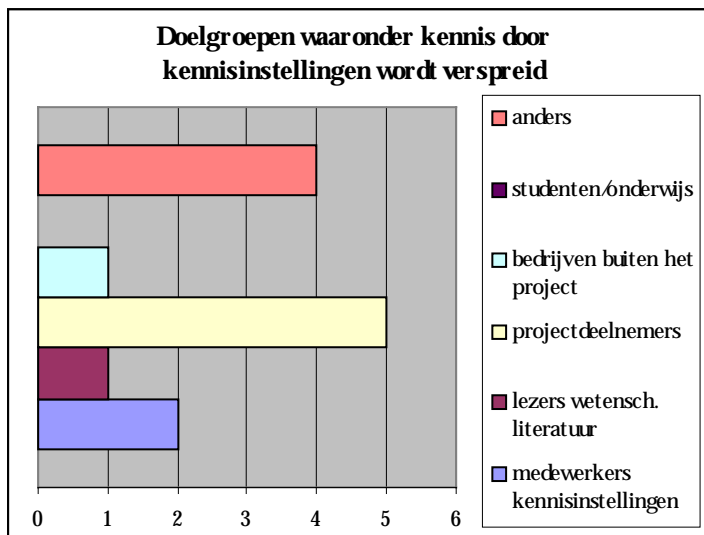

Figuur 19

n=14

De projectinformatie die het de bedrijven heeft opgeleverd en die niet binnen de doelstellingen lagen zijn o.a.:

- optimalisatie communicatieproces;
- project moet voldoende omvang hebben om voor retailer interessant te zijn om te promoten;
- beter overleg met ketenpartijen;
- koppelen van bestaande stalsystemen;
- nieuwe partners/netwerk mogelijkheden;
- beter inzicht en oplossingen voor haperende ketens met het milieukeur.

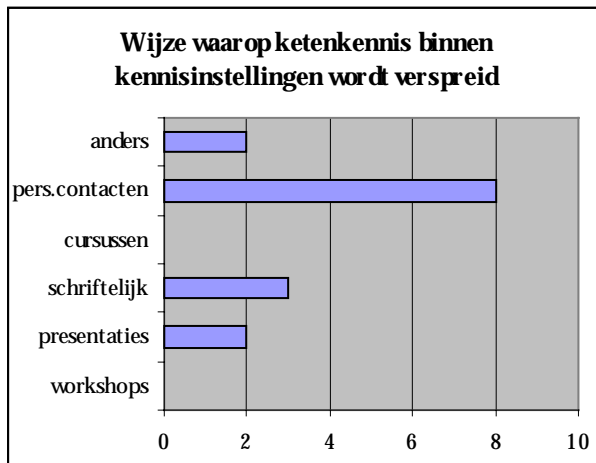

Figuur 20

n=6

Bij 'anders' werd door de kennisinstellingen aangegeven:

- project loopt net: vertrouwelijkheid is van belang;
- beleid, overheden/provinciaal;
- (nog) niet van toepassing.

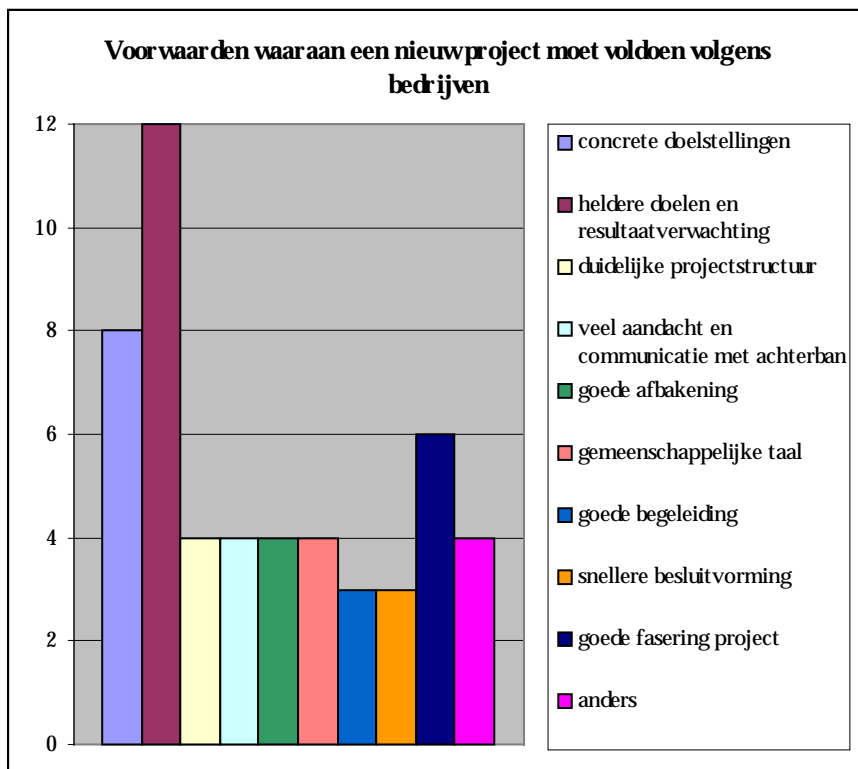
Figuur 21

n=9

Andere wijzen waarop ketenkennis binnen kennisinstellingen wordt verspreid zijn:

- discussiebijeenkomsten;
- brainstormsessies.

Verankering

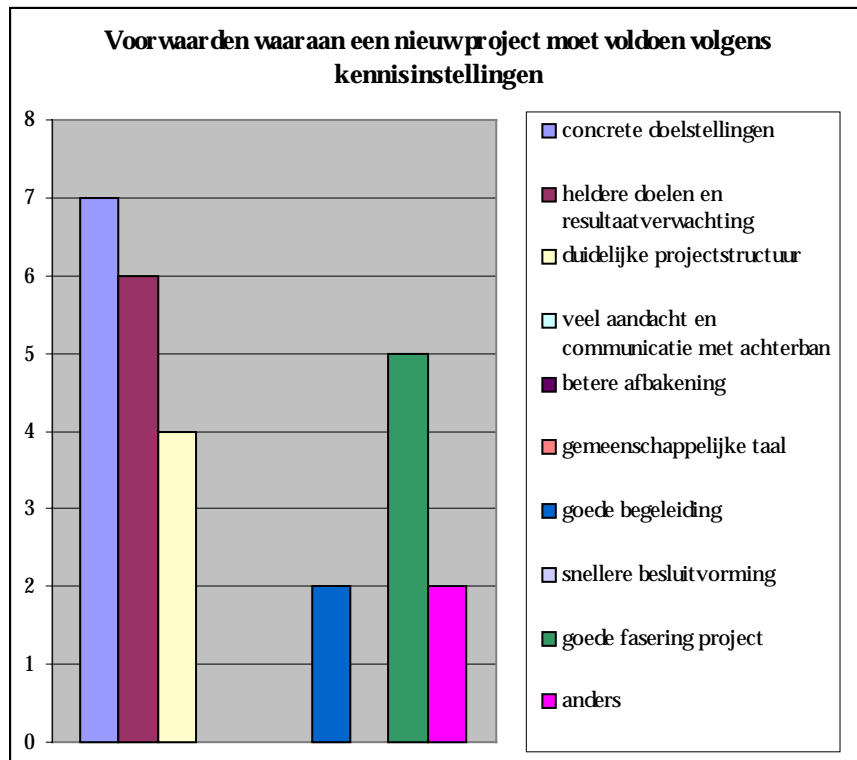

Figuur 22

n=14

Andere voorwaarden waaraan volgens bedrijven een nieuw project met voldoen:

- beperking bureaucratie;
- benefits in voldoende mate aanwezig vanzelfsprekend in relatie tot inspanning;
- goede economische onderbouwing met aandacht voor dat gelden uit subsidie niet aan kennisinstellingen worden gegeven maar aan die deelnemers die daadwerkelijk inspanningen leveren.

Figuur 23

n=8

Kennisinstellingen vinden 'andere' voorwaarden waaraan een nieuw project moet voldoen:

- normale financiering van de kosten van de kennisinstellingen;
- financiële haalbaarheid.

Bijlage 2 Projectorganisatie

Projectorganisatie

De bedrijven is gevraagd wat hen aansprak in het AKK-project. Daarbij werd o.a. het volgende genoemd:

- Hoogte van subsidie
- Ketenaanpak
- Praktisch en voldoende om te leren
- Balans tussen theorie en praktijk
- Netwerk in stand houden/uitbreiden
- Vernieuwend
- Vlotte afhandeling steunaanvraag en hulp daarbij
- De groep ondernemingen rondom hetzelfde onderwerp

Op de vraag wat er anders of beter had gekund in het AKK-project werd met name door de bedrijven genoemd:

- Verdeling subsidiegelden niet juist (te veel naar onderzoeksbureaus)
- Formulering doelen en formulering verwachtingen van deelnemers
- Meer PR richting markt
- Directer (te veel papierwerk)
- Jammer dat dit soort projecten niet agressiever ondersteund worden
- Contact tussen AKK en kennisinstellingen
- Betere waardering
- Te veel enquêtes

Wat de kennisinstellingen het meeste aansprak in het AKK-project is:

- Samenwerking met bedrijfsleven
- Mogelijkheid om te speuren naar knelpunten
- Inzicht in de keten krijgen
- Kansen voor nieuw relevant onderzoek
- Meer innovatief bezig zijn

Bijlage 3 Enquêteformulier bedrijven en kennisinstellingen